

Beheer Teylershof in handen van ELAN WONEN

Bij kaarslicht werd begin december 2007 in de regentenkamer van het Teylershofje een bijzondere overeenkomst getekend. De stichting tot Instandhouding van het Teylershofje gaf woningcorporatie Elan Wonen namelijk opdracht de 23 woningen van het hofje te verhuren en te onderhouden.

- Het beheer van het hofje aan het Spaarne is 26 jaar in handen geweest van het beheerderpaar Els en Rob Theel.

De taken die het echtpaar met veel betrokkenheid en enthousiasme heeft uitgevoerd, zullen voortaan door Elan

Wonen en de bewoonsters zelf worden uitgevoerd. Onlangs is een aparte bewonerscommissie opgericht waarin drie bewoonsters zitting hebben genomen. Het is belangrijk voor een goede woonsfeer dat er duidelijke afspraken zijn over zaken als het gebruik van de gezamenlijke binnentuin.

Wonen in het eeuwen oude hofje betekent veilig en geborgen samen leven, oog voor elkaar hebben en elkaar ondersteunen in de dagelijkse activiteiten. Vanaf 1 januari 2008 regelt Elan Wonen niet alleen de bewonersparticipatie, maar ook de verhuur en het onderhoud van de woningen, de tuin en de bijbehorende ruimten.

Grischa Lowinsky, directeur van Elan Wonen, vindt de beheerrol een uitdaging. "Haarlem is hofjesstad bij uitstek. Dat wij nu verbonden zijn aan een van de mooiste hofjes van Haarlem vind ik geweldig." Het verbaast Lowinsky niet dat er een wachtlijst is voor nieuwe bewoonsters van het hofje. "Wie wil hier nu niet wonen?"

• *Grischa Lowinsky, directeur van Elan Wonen, temidden van twee bestuurders van de Teylerstichting.*

Hofjes herontdekt

luidde de kop van het artikel dat op 10 januari 2008 in de kunstkatern van de Volkskrant stond. Een verhaal, geschreven door de Haarlemse journaliste Hilde de Haan, over de recente bouw van twee Haarlemse hofjes, het Gravinnehof en het Johannes Enschedé Hof. De Haan typeert het eerste hof, dat in 2001 tot stand kwam dankzij het bestuur van het Haarlemse hofje Codde en Van Beresteyn, als een galerijflat met riante buitengaanderijen.

Het in 2007 gebouwde Johannes Enschedé Hof (zie pag. 3), gelegen naast het hofje De Bakenesserkamer, is in haar ogen meer een hof. Het is eigentijds, de woningen zijn een stuk ruimer dan die in het Gravinnehof, hoewel de tuin volgens architectuurkenner De Haan te krap bevonden wordt. Te krap is eigenlijk ook de eerste uitgave van de Haarlemse Hofjeskrant.

Bent U als lezer enthousiast over deze gratis krant en heeft u een hoffelijk idee, dan bent u welkom deze te mailen aan hofjeskrant@live.nl of bel 023 - 5318190.

'Ze lag dan op haar goedhorende oor'

"Hier opzichter zijn was de leukste baan van Haarlem óp de mooiste plek van Haarlem," vindt Els Theel, die in januari 2007 samen met man Rob haar 25-jarig jubileum als opzichter vierde. In 2008 gloort voor het hoffelijke paar een nieuw bestaan in Friesland.

- "Ik heb hier achter in de Bakenesserstraat gewoond en als kind was er geen grotere uitdaging dan om zonder gepakt te worden over het hofje te rennen. De dames probeerden je altijd tegen te houden, soms met een bezem," vertelt Rob Theel. Zijn moeder deed in die jaren boodschappen voor enkele dames. Jaren later nam Rob vrouw Els mee naar het hofje. "Meneer Wassenburg, de beheerder, sprak mij aan met: Ben jij niet de zoon van Jannie? Bij het weggaan zei Els: Als u er ooit mee stopt en u weet niemand. De rest is geschiedenis."

Els en Rob waren nog niet over of er brak een forse vorstperiode aan. "De waterleiding bevroor, dagenlang liep ik met een föhn de huisjes af om de leiding te laten ontdooien," herinnert Els die koude douche. In de beginjaren toen de gemid-

delde leeftijd over de tachtig was, kwam het regelmatig voor dat Els zich na tien uur 's morgens toegang moest verschaffen tot een woning. Afspraak was namelijk dat zij een kijkje zou nemen als de gordijnen nog dicht waren, want je wist maar nooit. "Gelukkig lag de bewuste dame dan meestal op haar goedhorende oor en had de wekker én de bel niet gehoord." De cultuur was toen anders, de vrouwen kwamen uit een ander tijdperk. Zo was er juffrouw Witvoet die jarenlang huishoudster in een artsengezin was geweest en gedienschtig achteruit lopend afscheid nam na een bezoekje. Of juffrouw Bakker die met een huis vol visite gewoon naar het toilet in de hoek van de huiskamer ging. Ja, wat moest ze anders. Na de renovatie in 1990 had het toilet plaatsgemaakt voor een kast.

• *Met het afscheidscadeau van twintig bewoonsters in de hof tuin*

"Juffrouw Bakker was altijd goedgemutst. Zij zong op het bankje voor haar huis vaak allerlei volksliedjes. Dat werd door een duttende buurvrouw niet zo op prijs gesteld. Zo zat een ontspannen schoonheidsslaapje er niet meer in. Toen moest ik op een goede dag, snotneus van 30, tegen een vrouw van 80 zeggen dat

zingen niet meer mocht," vertelt Els. De bewoonsters zijn vandaag de dag een stuk jonger. Men woont er vooral vanwege de plek. Het is prettig om middenin de stad rustig te wonen. Natuurlijk blijft het 221-jarige hofje een toeristische trekpleister, alleen niet na zessen en op zondag!

Leven in de hofjesbrouwerij

Ondanks of misschien wel dankzij de groei van het wereldwijde web is er ook een hang naar de lokale kleur en de binding met de buurt. Luidt het gezegde immers niet: 'beter een goede buur dan een verre vriend'.

• Je zou die behoefte met een beetje goede wil hofjesgeest kunnen noemen. Hofjes zijn historisch gezien bijzondere woonplekken waar tradities en gewoontes eeuwenlang de boventoon voerden.

• Hofje van Heythuyzen

[advertentie]

PIANIST PIEK VOOR AL UW MUZIKALE WENSEN

Kind aan huis in menig verzorgingshuis in Zuid-Kennemerland, waar hij de nodige gymmuurtjes en koor-repetities begeleidt: **Siets Piek**.

Maar Siets kunt u ook vragen voor uw verjaardags- of bruiloftsfeest. Geen dalen maar slechts pieken tijdens de muzikale reis van Siets Piek.
Tel.: 023 525 17 86

De saamhorigheid leek als het ware in de intieme bouw besloten te liggen. Maar onder de formele oppervlakte broeide natuurlijk altijd de wereld van alledag. De samenleving verandert, hofjes zijn gebleven én worden aangepast aan de eisen van deze tijd. Dit papieren initiatief volgt ook die veranderingen, vat samen en maakt zich sterk voor behoud van een uniek woonfenomeen. Eén van de bindende factoren in het hofjesleven is de opzichter(es) of beheerder die namens een regentenbestuur of de woningbouwvereniging de bewoners ondersteunt in woonvragen. Hoewel de hofjesbewoner steeds jonger wordt, is de trend dat de alleenwonende burger zo lang mogelijk zelfstandig blijft. Dat kan alleen als naast woonzorg ook zaken als thuiszorg en gezondheidszorg goed geregeld zijn. Om die reden kan de ruimte die hiervoor in de krant beschikbaar is ook als voorbeeld dienen voor woon- en thuiszorg elders. Want wie weet gaat de gezamenlijke inspanning wel verder dan het eigen hofje! Kortom, leven in de hofjesbrouwerij.

• Hofje van Heythuyzen

Frans Loenenhofje heeft 400-jarig jubileumboek

Op 24 oktober, de sterfdag van de weldoener van weleer Frans Loenen, was in de Lutherse kerk de presentatie van het boek 'Frans Loenen 1607-2007'.

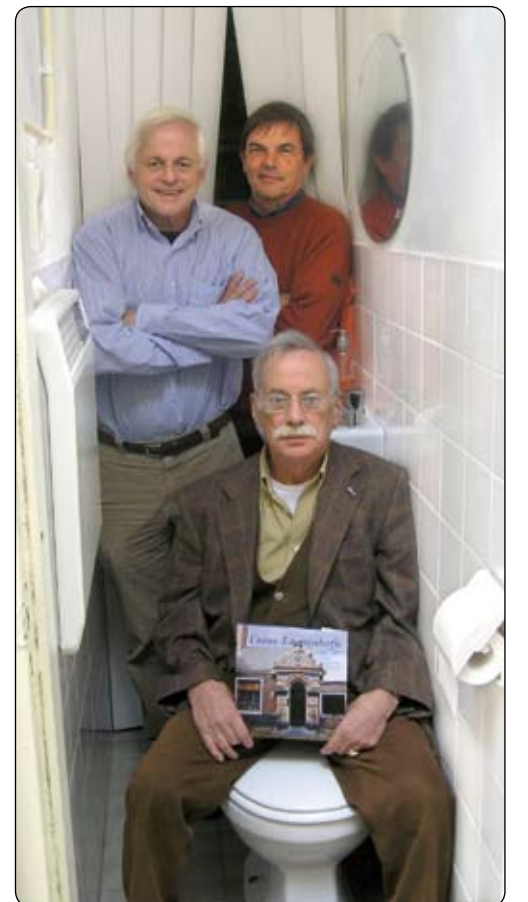
• De kinderloze koopman liet twee dagen voor zijn overlijden een testament opmaken. Zijn meubels liet hij na aan zijn dienstbode, zijn vermogen mocht verdeeld worden onder de armen. "Onduidelijk was hoe groot de erfenis was," vertelt oud-stadsarchivaris Jaap Temminck, die samen met de regenten Wil van Schaik en Maarten Poldermans het boek samenstelde en schreef. "Loenen bleek weddenschappen voor duizenden guldens te hebben afgesloten waarvan de opbrengst niet vaststond. Hij wedde op het vervolg van de Tachtigjarige Oorlog. Of Hulst voor het eind van het jaar zou vallen en of Parma Sluis zou veroveren." Ook het zilveren bestek met de koploze Hollandse leeuw, ook te zien op het schild boven de poort, werd verkocht. De betekenis van het familiewapen is overigens onduidelijk. Een luguber grapje wellicht van een man die Spanje hoog had zitten en gewoon handel bleef voeren met de vijand. Er bleek genoeg geld

over voor een rijtje van elf hofjeshuizen en in 1625 werd er voor 600 gulden een door stadsarchitect Lieven de Key ontworpen poort geplaatst.

"De goede ouwe tijd heeft nooit bestaan," merkt Van Schaik op, "Neem alleen de toiletten buiten in de tuin. Ergens staat dat er een schot wordt geplaatst. Met andere woorden, de dames zitten daarvoor en plein public. Het rioolwater vermengt zich soms met het water uit de put." Een regentensecreet kon er pas in 1795 af. Voor de huidige regenten is er in 2001 één in het allersmalste nisje, waarvoor zij bui-

tenom moeten, geplaatst. Voor de dames was het ook binnen eeuwenlang behelpen. Piepklein en met een steile trap zonder leuning naar zolder waar de turf opgeslagen lag. De tijd van benauwende regels is voorbij, ook de leefruimte is een stuk groter. Van zestien woninkjes werden er bij de renovatie in 1986 tien gemaakt.

"Voor de dames was het ook binnen eeuwenlang behelpen. Piepklein en met een steile trap zonder leuning naar zolder waar de turf opgeslagen lag."

• Oud-stadsarchivaris Jaap Temminck met de regenten Wil van Schaik en Maarten Poldermans

Het boek, vormgegeven door Joke Slootheer, is voor 15 euro (kostprijs) te koop via 531 67 58 óf wil.vanschaik@wolmail.nl

Johannes Enschedé hofje letterlijk spraakmakend

Op de plek waar de vaten inkt en chemicaliën van de firma Joh. Enschedé stonden opgeslagen, is een prachtig nieuw hofje verzezen, vernoemd naar Johannes Enschedé. Pal naast het oudste hofje van Nederland, de Bakenesser Kamer. Architect Henk Döll en beeldend kunstenaar Joost Swarte, die samen verantwoordelijk waren voor de Toneelschuur, maakten het ontwerp.

• Afgelopen maandag werden vijftien stadsgilden rondgeleid door Swarte en Döll, een paar dagen voordat de bewoners van de tien nieuwe stadswoningen hun sleutel krijgen. Een mooi initiatief van de eigenaar, de Woonmaatschappij, voor wie het project een spraakmakende toevoeging aan de stad is. Directeur Gerard van Noort: "Hier staan oud en nieuw naast elkaar, een eeuwenoud concept krijgt een nieuw sausje. Wij zijn er trots op, aannemer De Nijs heeft de finesses prachtig afgewerkt." Daarmee doelt Van Noort ook op de tentoonstellingsmuur, ontworpen door Joost Swarte, aan de straatkant in de Korte Begijnestraat. Daarin op een gevelsteen in spiegelbeeld de naam van de man dankzij wiens verzameling van lettertypes de firma kon groeien tot een drukkerij van naam. Het nieuwe hofje, dat behalve op zondag overdag toegankelijk is voor de stadsgidsen met hun gevolg, is een voorbeeld van 'nadenkend bouwen'. Identiteit van de plek in samenhang met de omgeving staat centraal. Daarbinnen zijn ruimte en licht van belang. Er is niets dan lof van de kenners voor de invulling. Ok de Lange, regent van de Bakenesser Kamer, was vooraf nogal bezorgd. "Als het

• Een bewoonster geniet van de hofrust

maar voldoende lucht heeft, nou, dat heeft het." De bankjes vallen in de smaak en ook de strakke vormgeving van de tuin. Beide hofjes die met elkaar verbonden zijn hebben een u-vorm en staan zijwaarts op elkaar. Opvallend natuurlijk de buitenkant van Canadees naalddhout. Döll: "Die is niet behandeld en wordt in de loop van de tijd zilvergrijs."

De puntjes op de ontwerp-i werden gezet door Haarlemmer Joost Swarte. De muur aan de straatkant is een compositie van rechthoeken die de etage-structuur slim doorbreekt. Naast de twee gouden panelen die óf de zon óf rood licht van het aanpalende sekshuis weer-

kaatsen is het glas-in-lood raam het meest opvallende element. Een schrijver geeft geen inkt maar water aan de letterboom die in de herfst zijn letterbladeren verliest. Alles heeft een verhaal. De spinnenkop is de gevelsteen van de firma Enschedé, daarin zijn de letters J en E gespiegeld. Die steen was na de sloop zoekgeraakt, maar dook op in de tuin van bewaker Errelmans, die niet toevallig even verderop woont en de gevel er ook nog eigenhandig heeft ingemetseld. Dat wordt zo meteen mooi en licht wonen voor acht alleengaanden en twee stellen. Bezoek is dankzij de gidsen in ieder geval gegarandeerd!

• Architect Henk Döll van Atelier voor Bouwkunst (rechts) en beeldend kunstenaar Joost Swarte in het Johannes Enschedéhof

De JacobAcademie: nieuw in Haarlem en heel Nederland

• In november 2007 ging de JacobAcademie feestelijk van start; een uniek project in Nederland. Doel is het versterken van senioren in hun wensen en mogelijkheden voor nu én in de toekomst, zodat zij de regie over hun eigen leven (blijven) voeren. Daarvoor zijn er passende workshops en lezingen ontwikkeld in vijf programma's: wonen, gezondheid & vitaliteit, werk & tijdsbesteding, zingeving en sociale relaties. De programma's staan open voor ouderen vanaf 55 jaar in de regio Kennemerland.

Gezocht: ouderen die de regie over hun leven willen houden

Aangeboden: de JacobAcademie

Naast het versterken van de eigen regie van ouderen, wil de JacobAcademie een bijdrage leveren aan een positieve beeldvorming over senioren in onze samenleving. Senioren hebben veel te bieden vanuit hun ruime levenservaring. De JacobAcademie heeft als doel dat hier meer gebruik van wordt gemaakt en is dan ook een platform voor ontmoeting, inzet en ontwikkeling van talenten: vóór en dóór ouderen. Senioren vormen de programmaraad en doen zoveel mogelijk de begeleiding van de cursussen. Stichting Sint Jacob werkt met hen samen, ondersteunt en faciliteert. Er wordt gebruik gemaakt van sponsoring van diverse fondsen.

• Denk er eens over na wat de JacobAcademie voor u kan betekenen, én andersom!

Informatie over de workshops en lezingen én over de senioren die we zoeken vindt u op onze website: http://www.sintjacob.nl/sintjacob/diensten_en_services/jacobacademie_voor_55_ers.

U kunt natuurlijk ook mailen of bellen: jacobacademie@sintjacob.nl, 023-8 922 922.

[advertentie]

Hofjesprent

SMAAKVOL EN DAGVERS: WESSELIUS MAALTIJDSERVICE

Maaltijdservice Wesselius, opgericht in 1989, bezorgt maandag t/m vrijdag dagverse maaltijden tussen 11.30 en 13.00 uur en tussen 16.00 en 18.00 uur. Een gekoelde maaltijd op vrijdag kunt u in het weekend opwarmen!

Voor informatie over prijzen en menu's kunt u bellen naar 023-531 23 35.

Bezorggebied: de regio Zuid-Kennemerland. Zie ook www.catering-wesselius.nl

Eet alvast smakelijk namens Laura en Julien Wesselius!

• Hofje van Bakenes (1395)

• Hofje van Staats (1733)

• Hofje van Noblet (1761)

Winter in de hofjes

ZORGBEMIDDELAAR HOFJES

- Woont u zelfstandig en kunt u misschien niet meer alles zelf, máár wilt u zelf de touwtjes in handen houden?

Zorgadviseur Anja Ahling van stichting Sint Jacob, met jarenlange werkervaring bij diverse hofjes in Haarlem, helpt u daarbij. Bij het regelen van een indicatie of het inzetten van zorg bijvoorbeeld.

Anja is een graag geziene gast bij o.a. het Gravinnehof, de hofjes Codde en Van Beresteyn en In den Groenen Tuyn. Zij geeft de bewoners advies en informatie omtrent wonen, zorg en welzijn.

Met ingang van februari gaat Anja maandelijks spreekuur houden bij het Gravinnehof en het hofje Codde en Van Beresteyn maar zij kan ook op afspraak bij u thuis komen. Zij is bereikbaar via Bureau Zorgbemiddeling van Sint Jacob, tel. 023-8922980.

• Hofgedicht •

De buigzaamheid van steen

Neem een zuil die bestaat
Uit drie ranke pilaren: een driehoek
waarvan de hoeken verdwenen. Neem

er veel en zet ze in een kwadraat
zodat in het midden een hof ontstaat
waar dag en nacht kunnen leven.
In de zwartste

nacht van de eeuw wankelt
de hof omdat één zuil verward
gaat bewegen, verlegen een been
achter een ander slaat, welke achter
welke is niet te zeggen – of nee

één buigt zijn slanke gestalte in een
uiterste om twee waardoor
drie zijn voet een slordige fractie

dient te verzetten. Alleen hun hoofden
vormen nog samen een vaste
gedachte gebeiteld in één kapiteel.

Hester Knibbe,
uit: *De buigzaamheid van steen*
(www.pemsluiter.nl)

[advertentie] Fysiotherapie praktijk Hans Kimman

*Gespecialiseerd in: hartrevalidatie;
knie- en heuprevalidatie; sportfysio-
therapie; geriatrie; algemeen
practicus. U heeft geen verwijzing
nodig van arts of specialist.*

Behandeling op afspraak van ma t/m
vr. van 08.00 tot 19.00 uur. Ook be-
handeling in het weekend is mogelijk.

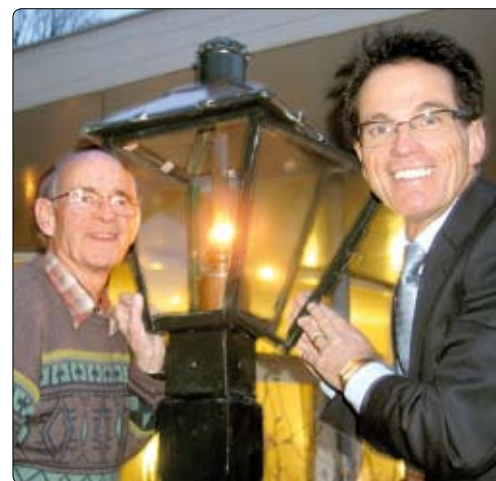
*Hans Kimman is gevestigd in de
Zuiderpolder, Steve Bikostraat 62.
Tel.: 023-5400992.
E-mail: j.kimman@hetnet.nl*

Olielampen in Frans Loenenhofje

Een feestelijk begin van een jubileumjaar. Het ontsteken van de twee gerestaureerde olielampen uit 1810 luidde het 400-jarig bestaan van het Frans Loenenhofje in.

- Wekenlang zijn Elbert van Millingen (83), de enige mannelijke bewoner van het hofje, en Sjaak Goedemans ermee in de weer geweest. De twee vrijwilligers maakten eerst een betonnen fundament van 60 cm diep, waarop volgens regent Maarten Poldermans wel een flatgebouw kan rusten. Daarna maakte ex-timmer-

man Sjaak een taps toe lopende paal van Amerikaans grenen. Daarop plaatsten ze samen de twee door Elbert gerestaureerde en van glas voorziene olielampen. Zo werd een oude traditie in ere hersteld waar eigenlijk pas vlak na de Tweede Wereldoorlog een eind aan kwam. Toen werden de op rapenolie brandende lampen door elektrische peertjes vervangen. Nadat in 1986 het hofje grondig was gerenoveerd en er van de veertien huisjes tien waren gemaakt werden al vier antieke gaslantaarns aangebracht.

• Elbert van Millingen en Sjaak Goedemans trots bij één van hun olielampen

• Hofspreekwoord •

Open hof houden

- Een open, vrije tafel houden, waaraan ieder die wil, kan aanzitten; daarna: ieder te gast nooden, ieder gastvrij onthalen; goede sier maken; vroeger ook open tafel houden; fr. tenir table ouverte; eng. to keep open table, house, doors. Deze uitdr. bewaart eene herinnering aan de middeleeuwse gewoonte, dat de vorsten op zoogenaamde hofdagen of hoffeesten, groote maaltijden aanrichtten, waaraan ieder die wilde kon deelnemen (fr. tenir cour plénière).

Colofon

Oplage: 7000
Redactie: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers
Illustratie: Alex van Koten
Druk: Dijkman Offset BV
Verspreiding: deels huis-aan-huis, 3 bibliotheken, 30 zorgcentra, 10 buurthuizen en de VVV in Zuid-Kennemerland.

Informatie/reacties: hofjeskrant@live.nl

De Haarlemse Hofjeskrant kwam mede tot stand dankzij (financiële) steun van het bestuur van de hofjes Codde en Van Beresteyn.

[advertentie]

UITVAART NIEUWE STIJL

Voor een zorgvuldig en persoonlijk afscheid naar eigen inzicht.

Marry Brokking
Anne-Marie Bokslag
Corrie Koenderman

BROKKING & BOKSLAG
VOOR EEN WAARDIG LAATSTE HOOFDSTUK

Eksterlaan 104, 2026 XJ Haarlem. Tel 023 - 531 02 38 www.brokkingenbokslag.nl